مجله علم سنجی کاسپین
Caspian Journal of Scientometrics
p-ISSN: 2423-4710 e-ISSN: 2383-157X

Altmetric analysis of 100 most-cited articles in the field of Art Therapy

Zahra Batooli (PhD)[1]*

1. Social Determinants of Health (SDH) Research Center, Faculty of Health, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran.

Article Type:
Research Paper

Received:
7 Sept. 2023
Revised:
27 Dec. 2023
Accepted:
31 Dec. 2023
Pub. Online:
3 Jan. 2024

ABSTRACT

Background and aim: Art therapy is a form of treatment using simple art materials. Due to the importance of this topic, many researches have been conducted in this field in recent years. Evaluating most-cited art therapy articles as the most influential articles contributes to our greater knowledge about research, topics and trends in this topic. Therefore, the aim of this research was altmetric analysis of 100 most-cited papers related to art therapy.

Materials and methods: In this study, bibliometric information of 100 most-cited in the field of art therapy indexed in the Scopus database was analyzed. Then, the disease/community information was examined in each study and finally, altmetric information including data related to different functions of five categories of PlumX (Usage, Capture, Mention, Social media and Citation) was extracted and analyzed.

Findings: More than 50% of articles were published in three journals. 60 authors from 17 countries and 155 different organizations participated in compiling these articles. A review of 100 most-cited articles showed that many studies of art interventions have been used for various diseases, especially various types of cancers and mental disorders. Among the five groups of altmetric indicators, the index of "Usage" is in the first rank and the indices of "Capture" and "Citation" are in the second and third ranks, respectively. The indicators of "Social media" and "Mention" have the lowest level.

Conclusion: Art therapy interventions for cancer and mental disorders have received more attention from researchers, while the implementation of art therapy interventions for other diseases such as AIDS, asthma and autism was limited.

Keywords: Art therapy, Altmetric analysis, Social impact, PlumX, Most-cited papers

Cite this article: Batooli Z. Altmetric analysis of 100 most-cited articles in the field of Art Therapy. *Caspian Journal of Scientometrics*. 2023; 10(1): 67-85.

© The Author(s).
Publisher: Babol University of Medical Sciences

*Corresponding Author: Zahra Batooli
Address: Social Determinants of Health (SDH) Research Center, Faculty of Health, Kashan University of Medical Sciences, Kashan, Iran.
E-mail: Batooli91@gmail.com

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

مجله علم‌سنجی کاسپین
Caspian Journal of Scientometrics
p-ISSN: 2423-4710 e-ISSN: 2383-157X
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل

تحلیل دگرسنجی ۱۰۰ مقاله پراستناد حوزه «هنردرمانی»

زهرا بتولی (PhD)[1*]

۱. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، کاشان، ایران.

چکیده

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

دریافت:
۱۴۰۲/۶/۱۶

ویرایش:
۱۴۰۲/۱۰/۶

پذیرش:
۱۴۰۲/۱۰/۱۰

انتشار:
۱۴۰۲/۱۰/۱۳

سابقه و هدف: هنردرمانی شکلی از درمان با استفاده از مواد هنری ساده است. با توجه به اهمیت این موضوع در سال‌های اخیر پژوهش‌های متعددی درزمینه هنردرمانی انجام شده است. ارزیابی مقالات پراستناد این موضوع به عنوان تأثیرگذارترین مقالات، به دانش بیشتر ما در مورد تحقیقات، موضوعات و روند این موضوع کمک می‌کند. بنابراین هدف این پژوهش، تحلیل دگرسنجی ۱۰۰ مقاله پراستناد مرتبط با هنردرمانی است.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ نوع، علم‌سنجی است که با استفاده از روش تحلیل کتاب‌سنجی گذشته‌نگر و رویکرد دگرسنجی انجام شده است. در این مطالعه اطلاعات کتاب‌شناختی ۱۰۰ مقاله پراستناد هنردرمانی نمایه‌شده در پایگاه اطلاعاتی Scopus تحلیل شد. در ادامه اطلاعات بیماری/جامعه مورد بررسی در هر مطالعه بررسی و در نهایت اطلاعات دگرسنجی شامل داده‌های مربوط به عملکردهای مختلف پنج دسته شاخص پلام ایکس (استفاده، دریافت، اشاره، رسانه‌های اجتماعی و استناد) استخراج و تحلیل شد.

یافته‌ها: بیش از ۵۰ مقاله از این ۱۰۰ مقاله، در سه مجله منتشر شده‌اند. ۶۰ نویسنده از ۱۷ کشور و ۱۵۵ دانشگاه/ سازمان مختلف در تدوین این مقالات مشارکت داشتند. بررسی ۱۰۰ مقاله پراستناد حوزه موضوعی هنردرمانی نشان داد مطالعات زیادی از مداخلات هنری برای بیماری‌های گوناگون به‌ویژه انواع سرطان‌ها و اختلالات روانی استفاده شده است. از بین پنج گروه شاخص دگرسنجی، شاخص «استفاده» در رتبه اول و شاخص‌های «دریافت» و «استناد» به ترتیب در رتبه دوم و سوم قرار دارد. شاخص‌های «رسانه اجتماعی» و «اشاره» از کمترین میزان برخوردار است.

نتیجه‌گیری: مداخلات هنردرمانی برای بیماری سرطان و بیماری‌های روانی بیشتر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است، در حالی‌که اجرای مداخلات هنردرمانی برای سایر بیماری‌ها مانند ایدز، آسم و اوتیسم محدود بود.

واژگان کلیدی: **هنردرمانی، تحلیل دگرسنجی، اثرگذاری اجتماعی، پلام ایکس، مقالات پراستناد**

استناد: زهرا بتولی. تحلیل دگرسنجی ۱۰۰ مقاله پراستناد حوزه «هنردرمانی». مجله علم‌سنجی کاسپین. ۱۴۰۲؛ ۱۰(۱): ۸۵-۶۷.

© The Author(s)
Publisher: Babol University of Medical Sciences

* **مسئول مقاله:** زهرا بتولی

آدرس: کاشان، بلوار قطب راوندی، دانشگاه علوم پزشکی کاشان، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت. **رایانامه:** Batooli91@gmail.com

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

مقدمه

هنردرمانی شکلی از درمان با استفاده از مواد هنری ساده است. بیان خود به خودی غیرقضاوت‌گرانه به فرد اجازه می‌دهد که بدون تهدید واکنش دیگران، آزادانه درباره افکار و احساسات سرکوب‌شده صحبت کند. وقتی‌که احساسات فاش‌نشده بیان می‌گردند، هنردرمانگران قادر خواهند بود با مسائلی که به سطح آمده و آشکار شده‌اند، کار کنند. هنردرمانی به‌عنوان یک ابزار اولیه و ثانویه برای درمان، مفید است و می‌تواند برای کودکان، نوجوانان و بزرگسالان در قالب فردی و گروهی به کار رود. به خاطر طبیعت ذاتی مواد و فرآیند تخیل، هنردرمانی خلاقیت را تشویق می‌کند (۱). در حالی که سایر روش‌های درمانی به‌طور فزاینده‌ای مؤثر هستند، هنردرمانگران، مشاوران، روانشناسان، روانپزشکان، مددکاران اجتماعی، درمانگران ازدواج و خانواده، متخصصان بهداشتی و حتی پزشکان از بیان هنر با بزرگسالان، کودکان و خانواده‌ها استفاده می‌کنند. با ظهور انواع روش‌های درمانی کوتاه‌مدت و تاکید به تکمیل درمان در تعداد جلسات کم، روانشناسان دریافته‌اند که فعالیت‌های هنری به افراد کمک می‌کند تا به سرعت موضوعات و مشکلات مربوط به خود را ارتباط دهند و به این ترتیب بررسی و مداخله را سریع‌تر انجام دهند (۲). بنابراین استفاده از هنردرمانی هم‌اکنون به‌صورت گسترده‌ای رواج یافته است که خوشبختانه بر پایه مطالعات به‌عمل‌آمده مصادیقی از شناخت و استفاده‌های اولیه از آن طی چند سال اخیر در کشورمان نیز دیده شده است. مطالعات گوناگونی در ارتباط با هنردرمانی در گروه‌های مختلف انجام‌شده است مانند زنان مبتلا به اختلالات روانی (۱)، دانش‌آموزان دختر عقب‌مانده ذهنی (۳)، بیماران مبتلا به اسکیزوفرنی (۴)، زنان یائسه (۵)، دانشجویان (۶) و سالمندان (۷). از منظر مداخلات هنری اعمال‌شده در این مطالعات، می‌توان به برگزاری جلسات نقاشی و طراحی (۳)، قصه‌گویی (۸)، بازی‌درمانی عروسکی (۹)، شعردرمانی (۶)، موکت‌بافی، گچ‌بری، نجاری، سفالگری، کامواباقی، کوبلن، پولک‌دوزی (۱۰)، قالی‌بافی، عروسک‌سازی، تئاتر و نمایش عروسکی، کاردستی، گلیم‌بافی، حصیربافی، معرق و طراحی روی پارچه (۱۱) اشاره نمود. در این مطالعات تأثیرات مداخلات هنری بر مواردی همچون کاهش اضطراب (۵)، درمان ناخن جویدن (۸) ارتقای مهارت‌های اجتماعی (۱)، کاهش استرس و افزایش کیفیت زندگی (۷)، کاهش افسردگی (۶)، افزایش خودکارآمدی (۱۲) و کاهش پرخاشگری (۳) ثابت شده است.

بنابراین با توجه به افزایش انتشار مقالات درزمینه هنردرمانی، ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی این حوزه موضوعی حائز اهمیت فراوان است. علم‌سنجی ازجمله راه‌کارهایی است که می‌تواند برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی صحیح و شناخت وضعیت گذشته فراهم آورده و موجب هدف‌دار کردن حرکت‌های علمی و تعیین اولویت‌های پژوهشی و در کنار آن منجر به شناسایی نقاط ضعف و کمبودهای موجود در تولید اطلاعات علمی شود (۱۳). در این نوع از مطالعات، اندازه‌گیری کمّی تولیدات علمی می‌تواند تا حدودی مشخص کند که فراوانی پژوهش‌های هر کشور، هر نهاد، هر رشته علمی و هر فرد و روند آن چگونه است. از طرفی تحلیل استنادی یک شاخص بسیار مهم در پژوهش‌های علم‌سنجی است. تعداد استنادهای دریافت شده بر ضریب تأثیر مجله‌ای که مقاله در آن چاپ می‌شود تأثیر می‌گذارد و همچنین بیانگر تأیید، تأثیر، کیفیت یا شهرت مقاله و نویسندگانی است که مقاله را تألیف کرده‌اند (۱۷-۱۴). مشخص است مقالاتی که بسیار مورد استناد قرار می‌گیرند، به‌عنوان یک نقطه عطف در هر زمینه‌ای در نظر گرفته می‌شوند و می‌توانند بر تحقیقات و رویه‌های بالینی تأثیرگذار باشند. ۱۰۰ مقاله پراستناد هر حوزه موضوعی، به‌عنوان تأثیرگذارترین مقالات آن حوزه در نظر گرفته می‌شوند. تجزیه‌وتحلیل علم‌سنجی تأثیرگذارترین مقالات هر حوزه موضوعی، به دانش بیشتر ما در مورد تحقیقات، موضوعات و روند هر موضوع کمک می‌کند. این نوع تجزیه‌وتحلیل که در سال‌های اخیر موردتوجه ویژه قرارگرفته است، روند انتشار، تکامل دانش و عملکرد مبتنی بر شواهد یک موضوع را در طول چند سال نشان می‌دهد. مجموعه مقالات پراستناد ممکن است پزشکان و متخصصان هر حوزه را در درک بهتر از ماهیت آن موضوع کمک کند. پژوهش‌های زیادی به تجزیه‌وتحلیل ۱۰۰ مقاله پراستناد حوزه‌های موضوعی مختلف علوم پزشکی پرداخته‌اند، ازجمله تحلیل ۱۰۰ مقاله برتر در موضوعات کاریولوژی (۱۸)، پژوهش‌های آموزش دانشجویان پرستاری (۱۹)، شریان بازیلار (۲۰)، وازواسپاسم مغزی (۲۱)، پوکی استخوان (۲۲)، چشم‌پزشکی (۲۳)، خونریزی داخل بطنی (۲۴)، کرانیوسینوستوز (۲۵)، سرطان مثانه (۲۶)، ایمنی‌درمانی برای سرطان خون در دوران کودکی (۲۷)، و آسیب تروماتیک مغزی کودکان (۲۸).

از سوی دیگر، رسانه‌ها یا شبکه‌های اجتماعی، ازجمله منابع وبی هستند که اخیراً به‌عنوان ابزار کمکی برای انتشار، اشاعه و ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی مورد استفاده قرار می‌گیرند و توجه روزافزونی را به خود جلب کرده و به نظر می‌رسد می‌توانند تصویر گسترده‌تری از تأثیر علمی را ارائه نمایند(۲۹). محصول فرعی استفاده از وب اجتماعی، قابلیت مشخص شدن آمار میزان محبوبیت مقالات در وب‌سایت‌های اجتماعی است که این ویژگی منجر به ایجاد شاخص‌های جدیدی جهت بررسی تأثیر مقالات و ظهور زمینه موضوعی «آلتمتریکس» یا دگرسنجی شده است. جنبش آلتمتریکس به‌عنوان یکی از روش‌های «ارزیابی و ردیابی تأثیر علمی در وب اجتماعی» با هدف ارائه تأثیر نامرئی قبلی و جدید تألیفات پژوهشی با استفاده از سنجه‌های جایگزین یا شاخص‌های دگرسنجی مانند میزان بازدید، بارگیری، نشانه‌گذاری‌ها (Bookmarks)، علاقه‌مندی‌ها (Favorites)، اشاره (Mention) و ذخیره مقالات، بر اساس داده‌های محیط‌های وبی اجتماعی تشکیل شده است. بنابراین بررسی شاخص‌های دگرسنجی انواع بروندادهای پژوهشی می‌تواند ارزیابی اثربخشی تولیدات علمی را مورد توجه قرار دهد. ترسیم نقشه دانش و تحلیل‌های کتاب‌سنجی مقالات هنردرمانی در مطالعاتی بررسی شده است (۳۰ و ۳۱). این در حالی است که بررسی شاخص‌های دگرسنجی این مقالات و میزان توجه به این مقالات در رسانه‌های اجتماعی و سایر پلتفرم‌ها تاکنون بررسی نشده است؛ لذا هدف این پژوهش، مطالعه دگرسنجی ۱۰۰ مقاله پراستناد هنردرمانی است.

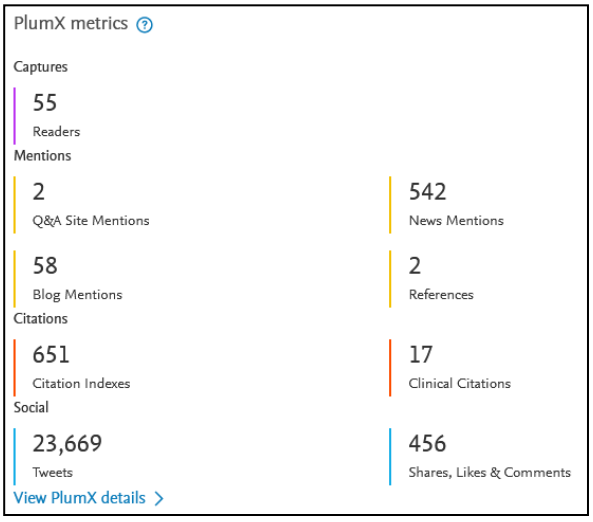
[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ نوع، توصیفی علم‌سنجی است که با استفاده از روش تحلیل کتاب‌سنجی گذشته‌نگر و رویکرد دگرسنجی انجام شده است. جستجویی در پایگاه اطلاعاتی Scopus انجام شد؛ به‌این‌ترتیب که کلیدواژه "art therap*" و کلیدواژه‌های وابسته همچون "art psychotherapy*" در کلیدواژه و عنوان جستجو شد. با توجه به هدف این مقاله که بررسی ۱۰۰ مقاله پراستناد هنردرمانی است، ۳۱۵۴ مقاله بازیابی شد که بر اساس تعداد دفعات دریافت استناد مرتب شدند. همچنین جهت حذف تأثیر سال انتشار بر تعداد دفعات استناد، تراکم استنادی مقالات محاسبه و مجدداً مقالات بر اساس تراکم استنادی مرتب شدند. جالب‌توجه اینکه نتایج مرتب‌سازی مقالات بر اساس تعداد دفعات استناد و تراکم استنادی در ارتباط با ۱۰۰ مقاله اول، یکسان بود و تنها در دو مورد اختلاف بین این دو لیست وجود داشت که خیلی درنتیجه مطالعه تأثیری نمی‌گذارد. آن دو مقاله هم در ردیف‌های ۱۰۱ و ۱۰۲ قرار داشتند. در ادامه، این مقالات توسط پژوهشگر مورد ارزیابی قرار گرفتند و ۱۰۰ مقاله اول و مرتبط پراستناد انتخاب شدند. معیار ورود مقالات به مطالعه، تمرکز مقالات بر هنردرمانی به‌عنوان موضوع اصلی مقاله است. همانند سایر مقالات مشابه، واجد شرایط بودن مقالات بیش از آن‌که بر کیفیت تعیین‌شده انجام شود، بر اساس دقت و ارتباط آن با هدف مطالعه است (۳۲-۳۴). اطلاعات مربوط به عنوان، نویسندگان، نوع مقاله، مجله، کشور، موسسه و سال انتشار مقالات در Excel ثبت شد. همچنین تراکم استنادی محاسبه شد. تراکم استنادی شاخصی است در مورد تأثیر نسبی مقاله بدون توجه به سال انتشار آن. به عنوان مثال اگر مقاله‌ای در سال ۲۰۰۰ منتشر شده است و تا سال ۲۰۲۱ تعداد ۵۰۰ استناد دریافت کرده است، تراکم استنادی این مقاله در سال ۲۰۲۱ برابر است با تقریبا ۲۴ استناد در هر سال؛ در حالی‌که تراکم استنادی مقاله دیگری که در سال ۲۰۱۰ منتشر شده است و تا سال ۲۰۲۱ تعداد ۵۰۰ استناد دریافت کرده است، تقریبا ۴۵ استناد در هر سال است. بنابراین تراکم استنادی بر اساس تعداد استناد در طول سال‌های انتشار تعیین شد. همچنین در ادامه با مطالعه عنوان و چکیده مقالات، جامعه موردبررسی/بیماری موردمطالعه استخراج شد.

ابزارهای متعددی در مطالعات دگرسنجی جهت سنجش اثرگذاری بروندادهای پژوهشی وجود دارد، ازجمله سایت آلتمتریک (Altmetric)، ایمپکت‌استوری (ImpactStory)، مندلی (Mendeley)، ریسرچ‌گیت (ResearchGATE)، کراس‌رف (Crossref) و پلام‌ایکس (PlumX). پلام-ایکس یکی از این ابزارها است که توسط مجموعه پلام آنالیتیکز (Plum Analytics) ارائه شده است. این ابزار در سال ۲۰۱۷ توسط پایگاه اطلاعاتی Scopus نیز به‌منظور سنجش اثرگذاری مقالات عرضه شد. مهم‌ترین مزیت این ابزار در پوشش بالای انتشارات است که بیش از ۹۵ درصد در سال‌های اخیر بوده است (۳۵). پلام‌ایکس ابزاری مبتنی بر وب است که داده‌های مربوط به استفاده و اثرگذاری تمامی انواع بروندادهای پژوهشی پژوهش را فراهم می‌کند. داده‌های ارائه‌شده توسط پلام‌ایکس در سطح مقاله است، به این صورت که برای هر اثر پژوهشی اطلاعات سنجشی را ارائه می‌کند (۳۶). پایگاه اطلاعاتی Scopus امکان دسترسی به داده‌های مربوط به سنجه‌های جایگزین پلام‌ایکس را در پنج دسته شاخص‌های استفاده (Usage)، دریافت (Capture)، اشاره، رسانه‌های اجتماعی و استناد فراهم می‌کند. همان‌طور که اشاره شد یکی از سنجه‌های جایگزین پلام ایکس، استناد است که در اینجا منظور، استناد به مقاله در اسکوپوس، کراس‌رف، پابمد سنترال، راهنمای بالینی پابمد، پروانه ثبت اختراع، اسناد سیاستگذاری و ... است (۳۷). بنابراین در ادامه، سایر اطلاعات مقالات به‌صورت دستی استخراج و به فایل اکسل اضافه گردید. برای این کار روی عنوان مقالات کلیک شد. مطابق شکل ۱، در بخش Metrics هر مقاله، داده‌های مربوط به عملکردهای مختلف پنج دسته شاخص پلام‌ایکس قابل‌مشاهده است. عملکردهای این پنج شاخص ازجمله استناد، مشاهده چکیده، مشاهده متن کامل، کلیک، پیوند، نشان، خواننده، ذخیره، یادداشت وبلاگ، یادداشت خبری، به اشتراک‌گذاری فیس‌بوک و توئیت برای تمامی مقالات استخراج و به اطلاعات قبلی مقالات اضافه شد. نتایج با استفاده از روش‌های آمار توصیفی در قالب جداول و نمودار ارائه شد.

شکل ۱. اطلاعات مربوط به شاخص‌های پلام ایکس یک مقاله در پایگاه اطلاعاتی Scopus

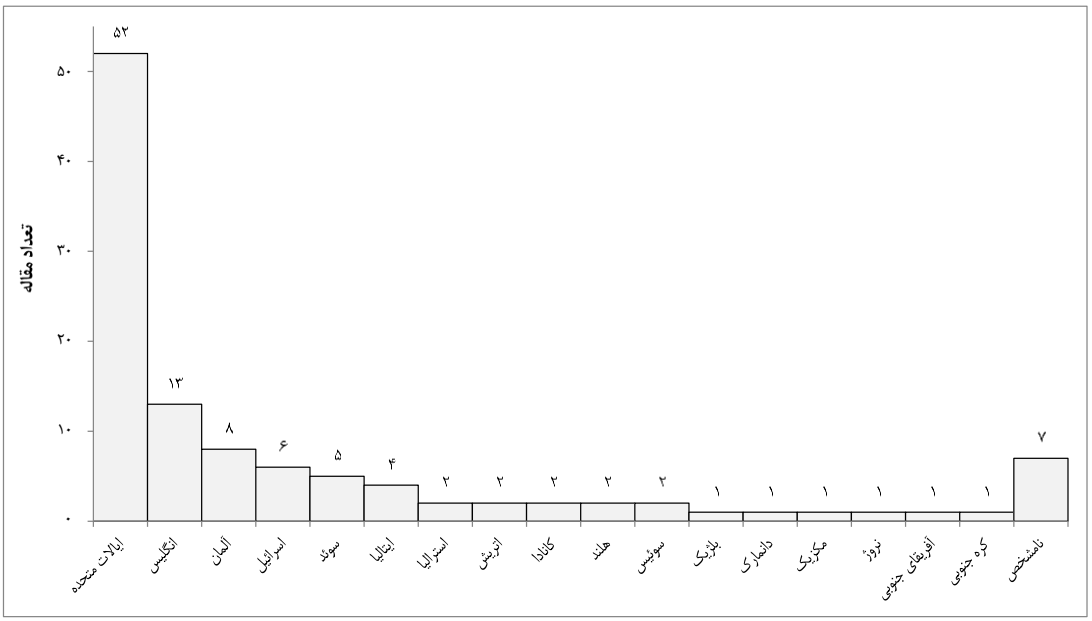
[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

یافته‌ها

نتایج نشان داد ۳۱۵۴ مقاله هنردرمانی در ۹۰۱ عنوان مجله، همایش یا کتاب منتشر شده است. نیمی از این مقالات در ۱۵ عنوان مجله منتشر شده است. بیش از ۶۶ درصد این مقالات استناد دریافت کرده‌اند. مجموع استناد به این مقالات ۱۸۹۲۵ استناد است. بیشترین و کمترین تعداد استناد ۱۷۱ و یک استناد است.

یافته‌ها نشان داد ۱۰۰ مقاله موردبررسی در ۴۸ عنوان نشریه منتشر شده است. مجله Arts in Psychotherapy با ۲۵ مقاله و مجله Art Therapy با ۲۱ مقاله، جزء مجلاتی هستند که بیشترین مقاله موردبررسی را منتشر کردند. نتایج نشان داد ۱۶۰ نویسنده از ۱۷ کشور و ۱۵۵ دانشگاه/ سازمان در تدوین این مقالات مشارکت داشتند. نمودار ۱، توزیع فراوانی ۱۰۰ مقاله پراستناد را برحسب کشور نشان می‌دهد.

نمودار ۱. توزیع فراوانی مقالات پراستناد حوزه موضوعی «هنردرمانی» برحسب کشور

آمریکا، انگلیس و آلمان به ترتیب با ۵۲، ۱۳ و ۸ مقاله در رتبه اول تا سوم قرار دارند. از بین ۱۸۶ موسسه/دانشگاه صاحب این مقالات، دانشگاه ایالتی فلوریدا (Florida State University) و دانشگاه امئو (Umeå Universitet) هرکدام با ۵ مقاله و دانشگاه گلداسمیث (Goldsmiths, University of London) با ۴ مقاله بیشترین تعداد مقالات پراستناد حوزه موضوعی هنردرمانی را به خود اختصاص داده‌اند.

از مجموع ۱۰۰ مقاله مورد بررسی به لحاظ نوع مقاله، ۸۹ مقاله از نوع پژوهشی اصیل، ۱۰ مقاله مروری و ۱ مقاله کنفرانس بود. مجموع این مقالات، ۵۵۸۲ مرتبه در پایگاه اطلاعاتی Scopus مورد استناد قرارگرفته‌اند. میانگین تعداد استناد به هر یک از این مقالات ۵۵/۸۲ مرتبه است. کمترین و بیشترین تعداد استناد به یک مقاله هم به ترتیب ۳۱ و ۱۷۰ استناد است. جدول ۱، اطلاعات مقالات با بیشترین تعداد استناد و تراکم استنادی و همچنین مقالاتی با بالاترین شاخص FWCI را نشان می‌دهد.

مطابق جدول ۱، برخی مقالات در سه گروه مشترک هستند. نتایج نشان داد، ده مقاله بیش از ۲۰ درصد تعداد کل استنادات را به خود اختصاص داده است. از بین ۱۰ مقاله پراستناد، سه مقاله از نوع مروری است. همچنین بعد از محاسبه تراکم استنادی ۱۰۰ مقاله موردبررسی (تعداد استناد در هر سال) نتایج نشان داد ۱۳ مقاله جزء برترین مقالات بودند. یا به عبارتی نسبت به سال انتشار، بیشترین تعداد استناد را به خود اختصاص داده بودند. از بین مقالات با بیشترین تراکم استنادی نیز ۵ مقاله از نوع مروری و یک مقاله کنفرانسی نیز حضور داشتند. شاخص استناد وابسته به سن، رشته و نوع مقاله است ولی مزیت شاخص FWCI مستقل بودن از سن، حوزه موضوعی و نوع مقاله است. مقالاتی که شاخص استناد دریافتی آن‌ها بیشتر از متوسط استنادهای دریافتی توسط مقالات هم‌سن، هم‌موضوع و هم‌نوع خود است، شاخص FWCI بالاتری دارند. در جدول ۱، مقالات با بیشترین شاخص FWCI نیز ارائه شده است.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

جدول ۱. مقالات با بالاترین تعداد استناد، تراکم استنادی و شاخص FWCI

نویسنده	عنوان	مجله	تعداد استناد	نوع مقاله	جمع شاخص‌های دگرسنجی	تراکم استنادی
ده مقاله با ۲۰ درصد کل استنادات						
Monti D.A., et al.	A randomized, controlled trial of mindfulness-based art therapy (MBAT) for women with cancer	Psycho-Oncology	۱۷۰	Article	۱۰۴۹۵	۱۲/۱۴
Slayton S.C., et al.	Outcome studies on the efficacy of art therapy: A review of findings	Art Therapy	۱۳۶	Review	۶۶۳۵	۱۳/۶
Nainis N., et al.	Relieving symptoms in Cancer: Innovative use of art therapy	Journal of Pain and Symptom Management	۱۳۲	Article	۳۵۹۶	۹/۴
Puig A., et al.	The efficacy of creative arts therapies to enhance emotional expression, spirituality, and psychological well-being of newly diagnosed Stage I and Stage II breast cancer patients: A preliminary study	Arts in Psychotherapy	۱۱۴	Article	۳۴۷۹	۸/۱
Johnson D.R.	The role of the creative arts therapies in the diagnosis and treatment of psychological trauma	The Arts in Psychotherapy	۱۰۷	Article	۱۹۰	۳/۲
Wood M.J.M., et al.	What research evidence is there for the use of art therapy in the management of symptoms in adults with cancer? A systematic review	Psycho-Oncology	۱۰۶	Review	۲۳۲۲۱	۱۱/۷
Bar-Sela G., et al.	Art therapy improved depression and influenced fatigue levels in cancer patients on chemotherapy	Psycho-Oncology	۱۰۵	Article	۳۰۱۸۸	۸/۰۷
Beard R.L.	Art therapies and dementia care: A systematic review	Dementia	۱۰۳	Review	۵۲۴۴	۱۲/۸
Lusebrink V.B.	Art therapy and the brain: An attempt to understand the underlying processes of art expression in therapy	Art Therapy	۱۰۲	Article	۳۸۹۷	۶/۳
Collie K., et al.	Art Therapy for Combat-Related PTSD: Recommendations for Research and Practice	Art Therapy	۱۰۱	Article	۹۱۵۷	۷/۲
مقالات با بالاترین تراکم استنادی						
Koch S.C.	Arts and health: Active factors and a theory framework of embodied aesthetics	Arts in Psychotherapy	۳۷	Article	۹۷۶	۱۸/۵
Slayton S.C., et al.	Outcome studies on the efficacy of art therapy: A review of findings	Art Therapy	۱۳۶	Review	۶۶۳۵	۱۵/۱۱
Beard R.L.	Art therapies and dementia care: A systematic review	Dementia	۱۰۳	Review	۵۲۴۴	۱۴/۷۱
Schouten K.A., et al.	The Effectiveness of Art Therapy in the Treatment of Traumatized Adults: A Systematic Review on Art Therapy and Trauma	Trauma, Violence, and Abuse	۵۷	Article	۹۴۰۱	۱۴/۲۵
Chancellor B., et al.	Art therapy for Alzheimer's disease and other dementias	Journal of Alzheimer's Disease	۷۰	Review	۴۸۳	۱۴
Wood M.J.M., et al.	What research evidence is there for the use of art therapy in the management of symptoms in adults with cancer? A systematic review	Psycho-Oncology	۱۰۶	Review	۲۳۲۲۱	۱۳/۲۵
Monti D.A., et al.	A randomized, controlled trial of mindfulness-based art therapy (MBAT) for women with cancer	Psycho-Oncology	۱۷۰	Article	۱۰۴۹۵	۱۳/۰۸
Czamanski-Cohen J., et al.	The bodymind model: A platform for studying the mechanisms of change induced by art therapy	Arts in Psychotherapy	۳۴	Article	۲۰۱۱	۱۱/۳۳
Uttley L., et al.	Systematic review and economic modelling of the clinical effectiveness and cost-effectiveness of art therapy among people with non-psychotic mental health disorders	Health Technology Assessment	۴۴	Article	۱۷۱۴۱	۱۱
Crawford M.J., et al.	Group art therapy as an adjunctive treatment for people with schizophrenia: Multicentre pragmatic randomised trial	BMJ (Online)	۷۶	Article	۲۰۸۹۰	۱۰/۸۶
Boehm K., et al.	Arts therapies for anxiety, depression, and quality of life in breast cancer patients: A systematic review and meta-analysis	Evidence-based Complementary and Alternative Medicine	۵۴	Review	۵۴۳۱	۱۰/۸
Lazar A., et al.	Designing for the third hand: Empowering older adults with cognitive impairments through creating and sharing	DIS 2016 - Proceedings of the 2016 ACM Conference on Designing Interactive Systems: Fuse	۳۲	Conference Paper	۱۰۲	۱۰/۶۷
Nainis N., et al.	Relieving symptoms in Cancer: Innovative use of art therapy	Journal of Pain and Symptom Management	۱۳۲	Article	۳۵۹۳	۱۰/۱۵
مقالات با بالاترین شاخص FWCI						
Sholt M., et al.	Therapeutic qualities of clay-work in art therapy and psychotherapy: A review	Art Therapy	۴۱	Article	۳۸۰۸	FWCI (۳۱)
Crawford M.J., et al.	Group art therapy as an adjunctive treatment for people with schizophrenia: Multicentre pragmatic randomised trial	BMJ (Online)	۷۶	Article	۱۶۹۹	FWCI (۹/۲۳)
Hamre H.J., et al.	Anthroposophic therapies in chronic disease: The Anthroposophic Medicine Outcomes Study (AMOS)	European Journal of Medical Research	۴۶	Article	۵۴	FWCI (۵/۲۹)

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

در ادامه، جامعه/بیماری موردمطالعه در ۱۰۰ مقاله پراستناد هنردرمانی نیز استخراج شد که در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. جامعه/بیماری موردمطالعه در ۱۰۰ مقاله پراستناد هنردرمانی

بیماری/جامعه	مقالات	بیماری/جامعه	مقالات
سرطان	(۳۹-۴۵)	ایدز	(۳۸)
سرطان سینه	(۴۷-۵۱)	آسم	(۴۶)
اختلال استرس پس از سانحه	(۵۳-۵۷)	پارکینسون	(۵۲)
اسکیزوفرنی	(۵۹-۶۱)	تومور مغزی	(۵۸)
اختلالات شناختی	(۶۳ و ۶۴)	ناتوانی‌های یادگیری	(۶۲)
تروما	(۶۶-۷۰)	مشکلات عاطفی، رشدی و رفتاری	(۶۵)
آلزایمر و سایر اختلالات زوال عقل	(۷۲-۷۶)	فرسودگی شغلی در پزشکان و پرستاران	(۷۱)
زندانیان	(۷۸-۸۱)	اختلال حافظه	(۷۷)
کودکان مورد آزار جنسی	(۸۳ و ۸۴)	کودکان پناهنده و مهاجر	(۸۲)
اوتیسم	(۸۶ و ۸۷)	ناباروری	(۸۵)
بیماران مزمن	(۸۹ و ۹۰)	سرطان خون	(۸۸)
جانبازان	(۵۳ و ۵۷)	بیماران پیوند مغز استخوان	(۹۱)
اختلالات روانی غیر روان‌پریشی	(۹۳)	سردردهای کودکان	(۹۲)
سلامت روان	(۹۵)	اختلال رفتاری	(۹۴)
اختلال شخصیت مرزی	(۹۶)		

همان‌طور که جدول ۲ نشان می‌دهد مداخلات هنردرمانی برای بیماری‌های گوناگون و افراد گروه‌های مختلفی مورد بررسی قرارگرفته است.

وضعیت شاخص‌های دگرسنجی (استناد، استفاده، دریافت، اشاره و حضور در شبکه‌های اجتماعی) ۱۰۰ مقاله پراستناد هنردرمانی به تفکیک عملکرد (استناد، مشاهده چکیده، مشاهده متن کامل، پیوند، نشان، خواننده، ذخیره، یادداشت وبلاگ، یادداشت خبری، به اشتراک‌گذاری فیس‌بوک، توئیت) همراه با تعداد و میانگین رخدادهای غیرصفر (non-zero occurrence) در جدول ۳ ارائه شده است. منظور از رخدادهای غیرصفر، تعداد مقالاتی است که شاخص‌های موردبررسی دارا هستند.

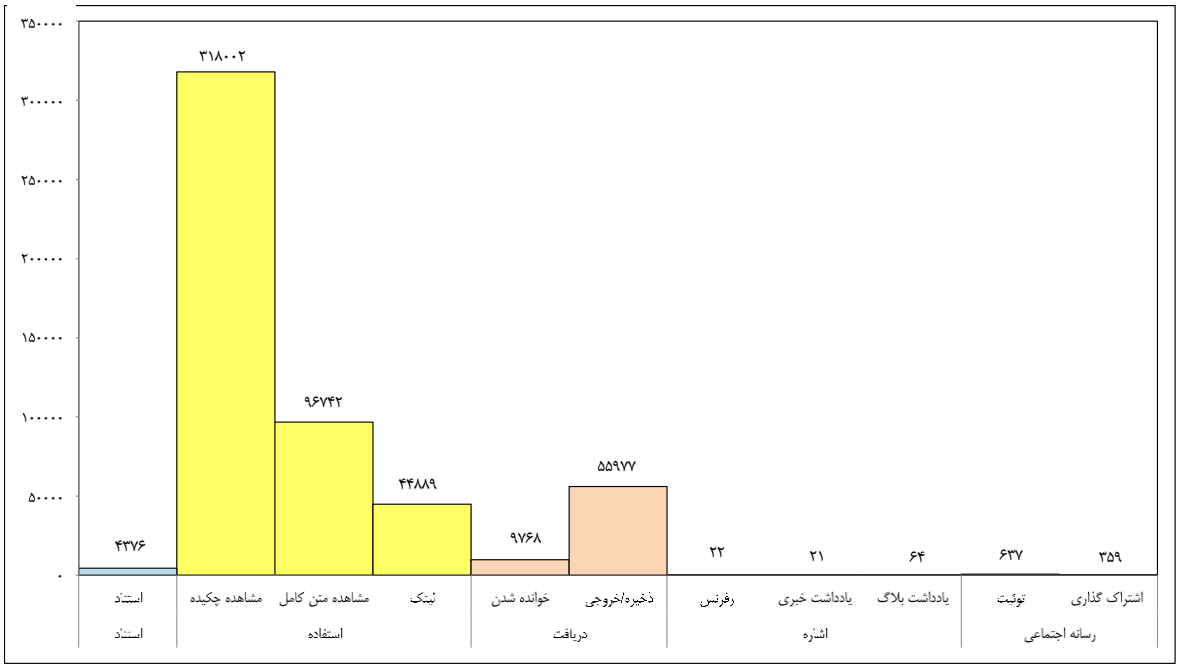
جدول ۳. وضعیت تعداد عملکردهای مختلف ۵ گروه شاخص دگرسنجی ۱۰۰ مقاله پراستناد هنردرمانی

شاخص استناد و دگرسنجی	عملکرد شاخص‌های دگرسنجی	تعداد رخدادهای غیرصفر	متوسط تعداد رخدادهای غیرصفر	کمترین	بیشترین
استناد: ۹۹۵۸	استناد: ۹۹۵۸	۱۰۰	۹۹/۵۸	۳	۵۵۴
استفاده: ۴۵۹۶۳۳	مشاهده چکیده: ۳۱۸۰۰۲	۹۶	۳۳۱۲/۵	۰	۴۱۵۷۱
	مشاهده متن کامل: ۹۶۷۴۲	۶۱	۱۵۸۵/۹	۰	۲۳۳۷۲
	لینک: ۴۴۸۸۹	۹۶	۴۶۷/۵	۰	۳۱۱۲
دریافت: ۶۵۷۴۵	خوانده شدن: ۹۷۶۸	۹۴	۱۰۳/۹	۰	۵۳۴
	خروجی: ۵۵۹۷۷	۸۸	۶۳۶/۱	۰	۷۲۱۹
اشاره: ۴۳	یادداشت وبلاگ: ۶۴	۸	۸	۰	۵۷
	یادداشت خبری: ۲۱	۹	۲/۳	۰	۶
	رفرنس: ۲۲	۱۲	۱/۸	۰	۷
رسانه اجتماعی: ۱۰۳۲	اشتراک‌گذاری/لایک(فیس‌بوک): ۳۹۵	۲۶	۱۵/۱	۰	۱۲۱
	توئیت: ۶۳۷	۴۱	۱۵/۵	۰	۲۲۱

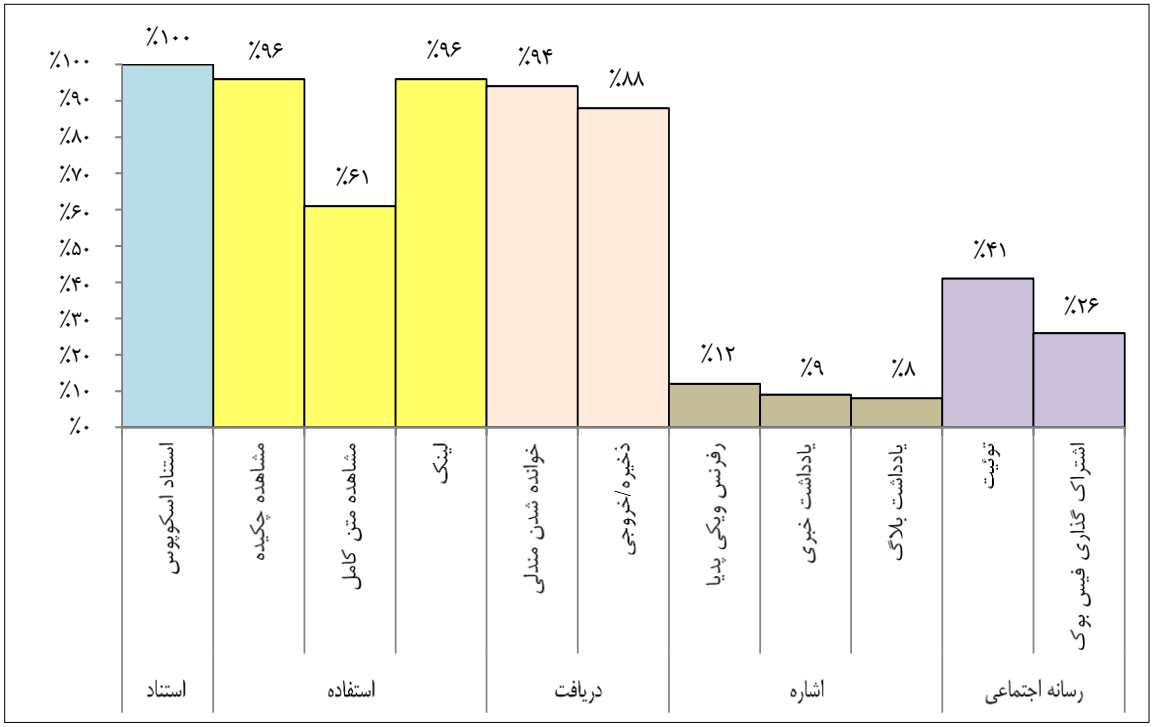
[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

مطابق جدول ۳، از بین پنج گروه شاخص دگرسنجی، شاخص «استفاده» با ۴۵۹۶۳۳ مرتبه، بیشترین آمار را به خود اختصاص داده است. شاخص «دریافت» با ۶۵۷۴۵ مرتبه در رتبه دوم و شاخص «استناد» با ۹۹۵۸ مرتبه در رتبه سوم قرار دارد. شاخص‌های «رسانه اجتماعی» و شاخص «اشاره» با ۱۰۳۲ و ۴۳ مرتبه از کمترین میزان برخوردار است. نمودار ۲ و ۳ به ترتیب توزیع فراوانی و درصد پوشش هر یک از شاخص‌های مورد بررسی را نشان می‌دهد.

نمودار ۲. فراوانی هر شاخص برای مجموع ۱۰۰ مقاله پراستناد هنردرمانی

نمودار ۳. درصد پوشش هر شاخص (درصد مقالات هنردرمانی دارای حداقل یک مورد)

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

مطابق نمودار ۲، از بین عملکردهای پنج شاخص دگرسنجی، شاخص «مشاهده چکیده»، «مشاهده متن کامل» و شاخص «خروجی» بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. همچنین شاخص‌های «رفرنس»، «یادداشت خبری» و «یادداشت وبلاگ» از کمترین تعداد برخوردار است. مطابق نمودار ۳، درصد پوشش عملکردهای مربوط به شاخص «اشاره» کمترین درصد را به خود اختصاص داده است.

بحث و نتیجه‌گیری

مشابه سایر مطالعات کتاب‌سنجی، نتیجه این مطالعه هم فعال‌ترین مجله، نویسنده، کشور و سازمان در تولید ۱۰۰ مقاله پراستناد هنردرمانی را نشان می‌دهد. یافته‌ها نشان داد مجله Arts in Psychotherapy با ۲۵ مقاله و مجله Art Therapy با ۲۱ مقاله، جزء مجلاتی هستند که بیشترین تعداد مقاله پراستناد مورد بررسی را منتشر کردند. نتایج نشان داد ۱۶۰ نویسنده از ۱۷ کشور و ۱۵۵ دانشگاه/ سازمان مختلف در تدوین این مقالات مشارکت داشتند. Crawford MJ از کالج امپریال لندن با شاخص اچ ۴۷، ازجمله معتبرترین نویسندگان حوزه هنردرمانی است. کشور ایالات متحده، انگلیس و آلمان به ترتیب با ۵۲، ۱۳ و ۸ مقاله در رتبه اول تا سوم قرار دارند. Rodriguez Novo و همکاران در مطالعه خود ۵۶۳ مقاله هنردرمانی در دوره ۶۳ ساله (۱۹۵۸ تا ۲۰۲۱) را بررسی کردند. نتیجه این مطالعه حاکی از آن بود که به ترتیب ایالات متحده، اسرائیل و انگلیس بیشترین مقالات را به خود اختصاص داده‌اند، آلمان در رتبه چهارم و ایران در رتبه دهم قرار داشت (۳۰).

همان‌طور که اشاره شد به مجموع ۳۱۵۴ مقاله هنردرمانی، ۱۸۹۲۵ مرتبه استناد شده است. ازاین‌بین، به ۱۰۰ مقاله پراستناد این مجموعه مقالات، ۵۵۸۲ مرتبه در اسکوپوس استناد شده است. به عبارتی حدود ۳۰ درصد کل استناد به کل مقالات هنردرمانی به ۱۰۰ مقاله پراستناد این حوزه موضوعی اختصاص دارد. همچنین از بین ۱۰۰ مقاله پراستناد، برترین این مقالات به لحاظ «تعداد دفعات استناد»، «تراکم استنادی» و «FWCI» نیز معرفی شدند و مطابق نتایج، اشتراکاتی بین این سه مجموعه وجود داشت. به عبارتی مقالاتی که استناد بیشتری دریافت کرده بودند، از تراکم استنادی بالاتری هم برخوردار بودند. همان‌طور که در بخش «روش بررسی» اشاره شد، نتیجه مرتب کردن مقالات بر اساس تعداد دفعات استناد و تراکم استنادی برای ۱۰۰ مقاله اول در ۹۸ مورد یکسان بود.

همچنین مطابق نتایج پژوهش، ده مقاله از مجموع ۱۰۰ مقاله پراستناد از نوع مروری/مروی نظام‌مند بودند. Du و همکاران دریافتند تحقیقات ثانویه و مبتنی بر شواهد مانند مقالات مروری، مروری نظام‌مند و فراتحلیل بیشتر از انواع مقالات مورد استناد قرار می‌گیرند (۹۷). Amini Farsani و همکاران نیز در مطالعه خود نشان دادند مقالات مروری نظام‌مند تأثیر استنادی بیشتری نسبت به سایر رویکردهای پژوهش دارند (۹۸).

بررسی ۱۰۰ مقاله پراستناد در حوزه موضوعی هنردرمانی حاکی از استفاده از مداخلات هنردرمانی برای بیماری‌هایی همچون سرطان (۳۹، ۴۳، ۴۴، ۴۸، ۵۰ و ۹۹–۱۰۲) خصوصاً سرطان سینه، اختلال استرس پس از سانحه (۱۰۳)، کودکان مبتلا به سرطان خون (۸۸)، بیماران مبتلا به زوال عقل (۷۵، ۷۶ و ۱۰۴)، بهبود عملکرد مغز (۱۰۵)، بیماران مبتلا به اسکیزوفرنی (۶۱–۵۹)، بیماران مبتلا به آلزایمر (۷۲ و ۱۰۶)، بیماران مبتلا به اختلالات روانی همچون استرس و افسردگی (۵۱، ۷۸، ۱۰۷ و ۱۰۸)، کودکان مبتلا به آسم (۴۶)، کودکان مبتلا به تومور مغزی (۵۸) است. عمده این مقالات در ارتباط با انواع سرطان‌ها و اختلالات روانی است. در تأیید این یافته‌ها، نتایج مطالعات مروری نظام‌مند و فراتحلیل نشان داده است هنردرمانی تأثیر مثبتی بر کاهش علائم اضطراب، افسردگی و خستگی بیماران سرطانی دارد و قادر است به‌طور قابل‌توجهی کیفیت زندگی بیماران سرطانی را بهبود بخشد. درنتیجه هنردرمانی می‌تواند به‌عنوان یک درمان مکمل برای بیماران سرطانی مورداستفاده قرار گیرد و به‌عنوان یکی از گزینه‌های درمانی غیردارویی برای سرطان سینه معرفی شده است (۵۱–۴۷ و ۱۰۹). علاوه‌براین، نتایج مطالعات مروری نظام‌مند و فراتحلیل نشان داده است هنردرمانی کیفیت زندگی افراد مبتلا به بیماری آلزایمر و زوال عقل را بهبود می‌بخشد. علیرغم پتانسیل آن برای ارائه چنین مداخله‌ای درزمینه سلامت روان، هنردرمانی تاکنون به دلیل بسیاری از عوامل، ازجمله فرهنگ تحقیقاتی توسعه‌نیافته که هنوز هم وجود دارد، تاکنون به مقبولیت محدودی دست‌یافته است (۷۰ و ۷۷). مطالعات فراتحلیل و مرور نظام‌مند دیگری نیز انجام شده است که نشان‌دهنده تأثیر مثبت هنردرمانی به‌عنوان یک مداخله امیدوارکننده در کاهش علائم اضطراب، افسردگی و خستگی در افراد مبتلا به بیماری‌های مزمن است (۱۱۰). همچنین بر سطوح افسردگی و گلوکز خون در بیماران دیابتی تأثیر مثبت می‌گذارد (۱۱۱). همچنین نتایج این مطالعه نشان داد مطالعاتی که به بررسی تأثیر هنردرمانی بر سایر بیماری‌ها و شرایط انجام شده است، محدود است مانند ایدز (۳۸)، آسم (۴۶)، پرخاشگری (۱۱۲)، عقیمی (۸۵) و اوتیسم (۸۶ و ۸۷).

همچنین این مطالعه وضعیت شاخص‌های دگرسنجی ۱۰۰ مقاله پراستناد موردبررسی را تحلیل می‌کند. ابزار پلام‌ایکس ابزاری مبتنی بر وب است که تأثیر استنادی و سطوح تعاملات و بحث‌های اجتماعی پیرامون یک مقاله را ارزیابی می‌کند. این ابزار شاخص‌ها را در پنج دسته استفاده، اشاره، دریافت، استناد و شبکه اجتماعی ارائه می‌کند (۱۱۳). نتایج مطالعات پیشین حاکی از این است که میزان پوشش آلتمتریک بروندادهای پژوهشی بر اساس نوع و ماهیت حوزه موضوعی موردبررسی، نوع رسانه‌های اجتماعی مطالعه شده و پایگاه مورداستفاده جهت گردآوری داده‌های دگرسنجی متفاوت بوده است (۳۵ و ۱۱۴). Costas و همکاران در پژوهش خود به دامنه پوشش محدود ارائه‌دهندگان خدمات دگرسنجی ازجمله موسسه آلتمتریک اشاره‌کرده و بیان می‌کنند که در حال حاضر تنها ۱۵ تا ۲۴ درصد از کل تولیدات علمی در رسانه‌های اجتماعی حضور دارند (۱۱۵). ارزیابی شاخص‌های دگرسنجی کتاب‌های

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

دانشگاهی نشان داد ۶۰ درصد نمونه موردبررسی در رسانه‌های اجتماعی مورد توجه قرار گرفته نشده بود (۱۱۶)؛ این در حالی است که همان‌طور که اشاره شد تمامی مقالات موردبررسی در این پژوهش در یکی از رسانه‌های اجتماعی مورد توجه قرار گرفته بود که شاید این آمار به‌این‌علت باشد که ابزار پلام‌ایکس پوشش خوبی از انواع بروندادهای پژوهشی و همچنین انواع رسانه‌های اجتماعی را فراهم کرده است. همچنین می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که تولیدات علمی در ارتباط با موضوع هنردرمانی، نه‌تنها توجه پژوهشگران و متخصصان را به خود جلب کرده است، بلکه کاربران رسانه‌های اجتماعی نیز علاقه‌مند به این حوزه موضوعی هستند.

نتایج این پژوهش نشان داد از بین پنج گروه شاخص دگرسنجی، شاخص مشاهده چکیده، مشاهده متن کامل و شاخص خروجی بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. همچنین شاخص‌های رفرنس، یادداشت خبری و یادداشت وبلاگ از کمترین تعداد برخوردار است. همچنین از بین ۵ گروه شاخص دگرسنجی، شاخص استفاده با ۴۵۹۶۳۳ مرتبه بیشترین آمار را به خود اختصاص داده است. شاخص دریافت با ۶۵۷۴۵ مرتبه در رتبه دوم و شاخص استناد با ۹۹۵۸ مرتبه در رتبه سوم قرار دارد. شاخص‌های رسانه اجتماعی و شاخص اشاره با ۱۰۳۲ و ۴۳ مرتبه از کمترین میزان برخوردار است. ارزیابی شاخص‌های دگرسنجی بروندادهای علمی پژوهشگران که در سایر پژوهش‌ها موردبررسی قرارگرفته است، الگویی مشابه با این نتایج است. ارزیابی تأثیر تحقیقات دانشگاه شیملا نشان داد عملکردهای مشاهده چکیده، مشاهده متن کامل و لینک مربوط به شاخص استفاده و عملکردهای خوانده شدن در سایت‌یولایک و مندلی و عملکرد ذخیره مربوط به شاخص دریافت نسبت به شاخص‌های اشاره و رسانه اجتماعی از تعداد بیشتری برخوردار بودند (۱۱۷). ارزیابی ۱۸ عملکرد مختلف مربوط به پنج شاخص پلام‌ایکس کتاب‌های دانشگاه گرانادا نشان داد ۷۹ درصد شاخص‌ها مربوط به شاخص استفاده بود و شاخص دریافت با ۲۰ درصد در رتبه دوم قرار داشت. ۴۸ درصد موارد مربوط به شاخص استفاده، مربوط به عملکرد موجودی کتابخانه است و به دنبال آن عملکرد مشاهده چکیده قرار داشت (۱۱۶)؛ بنابراین نتایج این مطالعه و سایر مطالعات حاکی از این است که بروندادهای پژوهشگران در جلب‌توجه در دو شاخص استفاده و دریافت نسبت به سایر شاخص‌های دگرسنجی موفق‌تر عمل کرده است.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد، ۹۴ درصد مقالات موردبررسی در مندلی خوانده شده و چکیده ۹۶ درصد مقالات نیز مشاهده شده است. نتایج پژوهش بتولی و همکاران (۲۰۱۶) که به بررسی تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی کاشان در پایگاه Scopus پرداختند نشان داد میزان پوشش مقالات موردبررسی در ریسرچ‌گیت ۷۴ درصد و در مندلی ۴۴ درصد است. ۹۸ درصد مقالات به‌اشتراک‌گذاشته‌شده در ریسرچ‌گیت و ۹۲ درصد مقالات به‌اشتراک‌گذاشته‌شده در مندلی حداقل یک‌بار مورد مشاهده قرار گرفته‌اند (۱۱۸). بتولی (۱۳۹۶) در مطالعه دیگری که به بررسی رابطه بین شاخص‌های پایگاه استنادی علوم و ریسرچ‌گیت مربوط به مقالات برتر پژوهشگران ایرانی پرداخت نشان داد ۹۹/۵ درصد مقالات حداقل یک‌بار در ریسرچ‌گیت مشاهده و ۵۱/۶ درصد مقالات حداقل یک‌بار دانلود شده‌اند (۱۱۹). نتیجه بررسی آثار ۵۷ محقق حوزه علم‌سنجی نمایه‌شده در Scopus نشان داد ۸۱/۶ درصد از آثار، توسط شبکه اجتماعی مندلی پوشش داده شده و ۸۲ درصد این مقالات حداقل یک‌بار در مندلی خوانده شده است (۱۲۰).

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد مقالات موردبررسی در دو شاخص اشاره و رسانه اجتماعی امتیاز پایینی کسب کردند؛ بنابراین عملکردهای مختلف مربوط به این دو شاخص همچون نشانه‌گذاری، یادداشت وبلاگ، یادداشت خبری، اشتراک‌گذاری (فیس‌بوک) و توئیت از کمترین تعداد برخوردار بود. شاخص توئیت اشاره به مواردی است که افراد یک اثر پژوهشی را «منبع یا سوژه» قرار داده یا به نحوی در مورد آن صحبت کرده‌اند. شاخص یادداشت وبلاگ به معنای یادداشت‌هایی است که در یک وبلاگ مرتبط با یک اثر پژوهشی نوشته شده است و خود نشان از میزان اثربخشی یک مطلب در فضای مجازی دارد (۱۲۱). این شاخص نشان می‌دهد یک پژوهش به چه میزان خوانده شده و مورد توجه قرار گرفته است. به‌علاوه به عقیده برخی محققان استفاده از پست‌های وبلاگ، درک عمومی مردم از علم را افزایش می‌دهد (۱۲۲). بررسی ۱۰۰ مقاله برتر دگرسنجی در سال ۲۰۱۷ نشان داد، توییتر بیش از همه برای محققان جذابیت داشت که با نتایج پژوهش حاضر مغایرت داشت. هرچند این میزان جذابیت میان پژوهشگران رشته‌ها و گروه‌های موضوعی متفاوت است. رشته‌های مربوط به علوم اجتماعی از توییتر بهره بیشتری می‌گیرند که دلیل آن می‌تواند ماهیت اجتماعی رشته‌های علوم اجتماعی و نیاز اعضای این رشته‌ها برای برقراری ارتباط با عموم جامعه باشد (۱۲۱). ارزیابی اثرگذاری مقالات حوزه پزشکی کودکان ایران نیز نشان داد ۲۲۲ مقاله موردبررسی، ۷۰۵ مرتبه در توییتر اشاره شده بود که حداکثر میزان اشاره برای هر مقاله ۲۴۲ مرتبه بود (۱۲۳). بررسی رابطه میان شاخص‌های فعالیت دگرسنجی و کیفیت مجله‌های علم اطلاعات نمایه‌شده در Scopus نشان داد تعداد ۲۵۲۴ مقاله حداقل یک‌بار در رسانه‌های اجتماعی مورد اشاره قرار گرفته بودند (۱۲۴). نتایج این پژوهش‌ها با نتایج پژوهش حاضر مغایرت دارد؛ چراکه درصد بالایی از مقالات موردبررسی در پژوهش حاضر امتیاز مربوط به شاخص اشاره را کسب نکرده بودند. ارزیابی تأثیر تحقیقات دانشگاه شیملا نشان داد مقالات مورد بررسی، ۵۰ بار مورد اشاره واقع شده بودند. میزان حضور مقالات این دانشگاه در شبکه‌های اجتماعی نیز ۶۲۵ بار بود که شامل ۲۲۷ بار حضور در فیس‌بوک و ۳۹۸ بار حضور در توییتر بوده است (۱۱۷). دلیل عدم استفاده از شبکه‌های اجتماعی مانند توییتر یا فیس‌بوک می‌تواند عدم شناخت قابلیت‌های این شبکه‌های اجتماعی برای افزایش مشاهده‌پذیری پژوهشگران باشد.

بنابراین نتایج این مطالعه حاکی از روند صعودی انتشار مقالات هنردرمانی از سال ۲۰۱۲ به بعد است. با بررسی شاخص‌های دگرسنجی مقالات پر استناد هنردرمانی، می‌توان میزان توجه و محبوبیت این مقالات در پلتفرم‌های مختلف همچون ابسکو، مندلی، سایت‌یولایک، دلیشز، منابع خبری، وبلاگ، ویکی‌پدیا، فیس‌بوک، توئیتر، کراس‌رف، پابمد و ... را تعیین کرد. هم‌اکنون کاربردهای شبکه‌های اجتماعی در مسیر انجام فعالیت‌های پژوهشی توجه

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

بسیاری از محققان را به خود جلب کرده است. شبکه اجتماعی مندلی مثالی از یک شبکه اجتماعی وبی در یک بافت تحقیقاتی است. همان‌طور که نتایج این مطالعه و مطالعات پیشین نشان می‌دهد مندلی توانسته است در سال‌های اخیر جایگاه ویژه‌ای بین محققان پیدا کند و این می‌تواند به دلیل قابلیت‌هایی همچون امکان جستجوی منابع، همکاری‌های علمی و مدیریت منابع باشد که جهت تسهیل فعالیت‌های پژوهشی در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد. همچنین دلیل استقبال کم پژوهشگران از فیس‌بوک می‌تواند به روند کاهشی کاربران آن و نیز جایگزینی آن با سایر ابزارها ازجمله اینستاگرام یا شبکه‌های اجتماعی علمی همانند مندلی و ریسرچ‌گیت باشد. هر چند همان‌طور که اشاره شد میزان پوشش آلتمتریک بروندادهای پژوهشی بر اساس نوع و ماهیت حوزه موضوعی موردبررسی، نوع رسانه‌های اجتماعی مورد مطالعه و پایگاه مورداستفاده جهت گردآوری داده‌های دگرسنجی متفاوت است.

نتایج این مطالعه نشان داد مداخلات هنردرمانی برای بیماری سرطان و بیماری‌های روانی مورد توجه پژوهشگران زیادی قرار گرفته است؛ اما در اکثر این مطالعات، به تأثیر قطعی هنردرمانی اشاره نشده و جزو پیشنهادهای پژوهشی آن‌ها لزوم انجام مطالعات بیشتری ارائه شده بود. پیشنهاد می‌شود مطالعات با کیفیت بالاتری (کارآزمایی بالینی با تعداد نمونه بیشتر و مدت فالوآپ بیشتر) جهت مشخص‌تر شدن تأثیر هنردرمانی بر درمان بیماری‌های مختلف همچون سرطان و بیماری‌های روانی انجام شود. همچنین نتایج این مطالعه نشان داد مطالعاتی که به بررسی تأثیر هنردرمانی بر سایر بیماری‌ها مانند ایدز، آسم و اوتیسم انجام شده است، محدود است. پیشنهاد می‌شود با انجام مداخلاتی تأثیر هنردرمانی بر سایر بیماری‌ها نیز مورد بررسی قرار گیرد. ۱۰۰ مقاله موردبررسی در این مطالعه بر اساس داده‌های استنادی پایگاه Scopus است. پیشنهاد می‌شود مطالعه‌ای به بررسی وضعیت تألیفات هنردرمانی در سایر پایگاه‌های اطلاعاتی و همچنین مجلات تخصصی حوزه هنردرمانی انجام شود. شاخص FWCI یکی از شاخص‌های ارزیابی در سطح مقاله است. پیشنهاد می‌شود در مطالعه دیگری ۱۰۰ مقاله برتر بر اساس این شاخص تحلیل شود. همچنین نتایج حاکی از وجود مقالات مشترک بین سه دسته مقالات با بیشترین تعداد استناد، تراکم استنادی و شاخص FWCI است. پیشنهاد می‌شود در مطالعه‌ای همبستگی بین این سه شاخص نیز مورد بررسی قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی: در این پژوهش مسائل اخلاقی به‌طور کامل رعایت شده است.

تضاد منافع: نویسندگان تصریح می‌نمایند هیچ‌گونه تضاد منافعی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

تقدیر و تشکر

این پژوهش حاصل طرح تحقیقاتی به شماره ۴۰۰۰۴۵ مصوب دانشگاه علوم پزشکی کاشان است (IR.KAUMS.NUHEPM.REC.1400.025). بدین‌وسیله از دانشگاه علوم پزشکی کاشان به جهت حمایت مالی این پژوهش قدردانی به‌عمل می‌آید.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

References

1. Ghanbari Hashemabadi BA, Ebrahiminezhad M. Effectiveness of group art therapy on interpersonal communication skills of women with chronic mental disorders hospitalized in rehabilitation center for chronic psychiatric patients. Journal of Fundamentals of Mental Health. 2011; 13(51): 222-9. Available at: https://jfmh.mums.ac.ir/article_1006_075bb8d6f7ad8a6355cf27b4457b5b34.pdf?lang=en [In Persian]
2. Malchiodi CA, editor. Handbook of art therapy. New York: Guilford Press; 2011.
3. Nezadi-Kashani G, Mirzamani SM, Davarmanesh A, Salehi M, Massah-Choolaby O, Hashemi M, et al. The Effect of Painting in Reduction of Aggression in Educable Mentally Retarded Female Students in Primary School. Archives of Rehabilitation. 2011; 11(Special Issue): 80-7. Available at: https://rehabilitationj.uswr.ac.ir/article-1-391-en.html [In Persian]
4. Hakak Khadem F, Ahmadi Zavieh SS. (visual arts) in improving negative symptoms in schizophrenia patients at Ahebba center. Psychology of Exceptional Individuals. 2019; 9(33): 97-116. Available at: https://jpe.atu.ac.ir/article_10018_8d90456a72268e155f52f455f806c0e2.pdf?lang=en [In Persian]
5. Habibi M, Hanasabzadeh M. The Effectiveness of Mindfulness Based Art Therapy on Depression, Anxiety, Stress and Quality of Life Among Postmenopausal Women. Salmand: Iranian Journal of Ageing. 2014; 9(1): 22-31. Available at: https://salmandj.uswr.ac.ir/article-1-589-en.html [In Persian]
6. Mohammedian Y, Shahidi Sh, Mahaki B, Zadeh Mohammadi A, Akbarzadeh Baghban A, Zayeri F. Evaluating The Use of Poetry to Reduce Signs of Depression, Anxiety and Stress in Iranian Female Students. Arts Psychother. 2011; 38(1): 59-63.
7. Barshan A, Soltaninejad A, Sadeghzadeh A, Rajabi T, Mirhosseini M. The effect of Art therapy on the quality of life and social participation of older adults in Kerman nursing homes. Journal of Gerontology. 2017; 2(2): 18-25. [In Persian]
8. Zeini M, Khaksar E, Balochi Anaraki M. The Effectiveness of Art Therapy (Storytelling, Photography and Painting) Based on Cognitive-Behavioral Therapy on Nail Biting. Journal of Child Mental Health. 2017; 4(1): 129-38. [In Persian]
9. Shalani B, Azadimanesh P. The Comparison of Efficacy of Group Art Therapy and Puppet Play Therapy on the Social Skills of Children with Attention Deficit/ Hyperactivity Disorder. Journal of Child Mental Health. 2016; 2(4): 103-12. [In Persian]
10. Froozandeh N, Akbari NA, Hasanpour Dehkordi A, Kazemian A, Safdari F, Froozandeh M, et al. The effect of occupational therapy on positive and negative symptoms in schizophrenic patients. Journal of Shahrekord Uuniversity of Medical Sciences. 2007; 9(3): 21-7. [In Persian]
11. Hojjati-Abed E, Karbalaaei-nouri A, Rafiei H, Karimlou M. The Efficacy of Psychosocial Occupational Therapy Services on Quality of life of Chronic Pschiatric Patents. Archives of Rehabilitation. 2010; 11(1): 23-8. [In Persian]
12. Toghian Chaharsooghi E, Zade Mohammadi A. The effect of miniature learning on self-efficacy of learning disability children in Yousef-Abad Clinic, Tehran. Journal of Research in Behavioural Sciences. 2015; 13(3): 359-66. Available at: https://rbs.mui.ac.ir/browse.php?a_id=424&sid=1&slc_lang=en [In Persian]
13. Bazrafshan A, Mostafavi E. A scientometric overview of 36 years of scientific productivity by Pasteur Institute of Iran in ISI SCIE. Journal of Health Administration. 2011; 14(45): 7-10. [In Persian]
14. Paladugu R, Schein M, Gardezi S, Wise L. One hundred citation classics in general surgical journals. World Journal of Surgery. 2002; 26(9): 1099-105.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

15. Moed HF. New developments in the use of citation analysis in research evaluation. Archivum immunologiae et therapiae experimentalis. 2009; 57(1): 13-8.
16. Joyce CW, Kelly JC, Carroll SM. The 100 top-cited classic papers in hand surgery. Journal of Plastic Surgery and Hand Surgery. 2014; 48(4): 227-33.
17. Shuaib W, Khan MS, Shahid H, Valdes EA, Alweis R. Bibliometric analysis of the top 100 cited cardiovascular articles. The American Journal of Cardiology. 2015; 115(7): 972-81.
18. Baldiotti ALP, Amaral-Freitas G, Barcelos JF, Freire-Maia J, Perazzo MF, Freire-Maia FB, et al. The Top 100 Most-Cited Papers in Cariology: A Bibliometric Analysis. Caries Research. 2021; 55(1): 32-40.
19. Chang CY, Gau ML, Tang KY, Hwang GJ. Directions of the 100 most cited nursing student education research: A bibliometric and co-citation network analysis. Nurse Education Today. 2021; 96: 104645.
20. Elarjani T, Almutairi OT, Alhussinan MA, Bafaquh M, Alturki AY. Bibliometric analysis of the top 100 most cited articles on the basilar artery. Surgical Neurology International. 2020; 11: 307.
21. Elarjani T, Almutairi OT, Alhussinan M, Alzhrani G, Alotaibi FE, Bafaquh M, et al. Bibliometric Analysis of the Top 100 Most Cited Articles on Cerebral Vasospasm. World Neurosurgery. 2021; 145: e68-e82.
22. Gao Q, Zhang C, Wang J, Wei Q, Wei Q, Miyamoto A, et al. The top 100 highly cited articles on osteoporosis from 1990 to 2019: a bibliometric and visualized analysis. Arch Osteoporos. 2020; 15(1): 144.
23. Koh B, Banu R, Sabanayagam C. The 100 Most Cited Articles in Ophthalmology in Asia. Asia-Pacific Journal of Ophthalmology (Philadelphia, Pa). 2020; 9(5): 379-97.
24. Elarjani T, Almutairi OT, Alhussinan MA, Alnefaie N, Alzhrani G, Bafaquh M, et al. Bibliometric Analysis of Top 100 Most Cited Articles on Intraventricular Hemorrhage. World Neurosurgery. 2020; 144: e264-e76.
25. Elarjani T, Almutairi OT, Alhussinan M, Alturkistani A, Alotaibi FS, Bafaquh M, et al. Bibliometric analysis of the top 100 most cited articles on craniosynostosis. Child's Nervous System. 2021; 37(2): 587-97.
26. Mainwaring A, Bullock N, Ellul T, Hughes O, Featherstone J. The top 100 most cited manuscripts in bladder cancer: A bibliometric analysis (review article). International Journal of Surgery. 2020; 75: 130-8.
27. Zhong Q, Li BH, Zhu QQ, Zhang ZM, Zou ZH, Jin YH. The Top 100 Highly Cited Original Articles on Immunotherapy for Childhood Leukemia. Frontiers in pharmacology. 2019; 10: 1100.
28. Karydakis P, Giakoumettis D, Themistocleous M. The 100 most cited papers about pediatric traumatic brain injury: a bibliometric analysis. Ir J Med Sci. 2020; 189: 315-25.
29. Priem J, Piwowar HA, Hemminger BM. Altmetrics in the wild: Using social media to explore scholarly impact. arXiv. 2012; preprint arXiv: 1203.4745.
30. Rodriguez Novo N, Novo Muñoz MM, Cuellar-Pompa L, Rodriguez Gomez JA. Trends in Research on Art Therapy Indexed in the Web of Science: A Bibliometric Analysis. Frontiers in Psychology. 2021; 12: 752026.
31. Homavandi H, Motalebi Kashani M, Batooli Z. Bibliometric and Subject Analysis of 100 Most-Cited Articles in the Field of Art Therapy. Journal of Creativity in Mental Health. 2023 Aug 30: 1-6.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

32. Ball E, McLoughlin M, Darvill A. Plethora or paucity: A systematic search and bibliometric study of the application and design of qualitative methods in nursing research 2008-2010. Nurse Education Today. 2011; 31(3): 299-303.
33. Pawson R, Greenhalgh T, Harvey G, Walshe K. Realist synthesis: an introduction. Manchester: ESRC Research Methods Programme, University of Manchester. 2004; 1-55.
34. Van Hooft SM, Been-Dahmen JM, Ista E, Van Staa A, Boeije HR. A realist review: What do nurse-led self-management interventions achieve for outpatients with a chronic condition? Journal of Advanced Nursing. 2017; 73(6): 1255-71.
35. Ortega J-L. Altmetrics data providers: A metaanalysis review of the coverage of metrics and publication. El profesional de la información (EPI). 2020; 29(1): e290107.
36. Beatty S. Plum Analytics 2017 [2 Feb, 2020]. Available at: https://blog.scopus.com/topics/plum-analytics.
37. Batooli H, Batooli Z. Evaluating the impact of the scientific output of researchers using PlumX tools: A case study of the Research Institute of Forests and Rangelands. Scientometrics Research Journal. 2021; 7(2): 23-50. Available at: https://rsci.shahed.ac.ir/article_1178_en.html?lang=fa [In Persian]
38. Mueller J, Alie C, Jonas B, Brown E, Sherr L. A quasi-experimental evaluation of a community-based art therapy intervention exploring the psychosocial health of children affected by HIV in South Africa. Trop Med Int Health. 2011; 16(1): 57-66.
39. Puetz TW, Morley CA, Herring MP. Effects of creative arts therapies on psychological symptoms and quality of life in patients with cancer JAMA Intern Med. 2013; 173(11): 960-9.
40. Wood MJM, Molassiotis A, Payne S. What research evidence is there for the use of art therapy in the management of symptoms in adults with cancer? A systematic review. Psycho-Oncology. 2011; 20(2): 135-45.
41. Geue K, Goetze H, Buttstaedt M, Kleinert E, Richter D, Singer S. An overview of art therapy interventions for cancer patients and the results of research. Complement Ther Med. 2010; 18(3-4): 160-70.
42. Forzoni S, Perez M, Martignetti A, Crispino S. Art therapy with cancer patients during chemotherapy sessions: An analysis of the patients' perception of helpfulness. Palliative Supportive Care. 2010; 8(1): 41-8.
43. Nainis N, Paice JA, Ratner J, Wirth JH, Lai J, Shott S. Relieving symptoms in Cancer: Innovative use of art therapy. Journal of Pain and Symptom Management. 2006; 31(2): 162-9.
44. Luzzatto P, Gabriel B. The creative journey: A model for short-term group art therapy with posttreatment cancer patients. Art Therapy. 2000; 17(4): 265-9.
45. Borgmann E. Art therapy with three women diagnosed with cancer. The Arts in Psychotherapy. 2002; 29(5): 245-51.
46. Beebe A, Gelfand EW, Bender B. A randomized trial to test the effectiveness of art therapy for children with asthma. Journal of Allergy and Clinical Immunology. 2010; 126(2): 263-6.e1.
47. Monti DA, Kash KM, Kunkel EJS, Brainard G, Wintering N, Moss AS, et al. Changes in cerebral blood flow and anxiety associated with an 8-week mindfulness programme in women with breast cancer. Stress & Health. 2012; 28(5): 397-407.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

48. Svensk AC, Öster I, Thyme KE, Magnusson E, Sjödin M, Eisemann M, et al. Art therapy improves experienced quality of life among women undergoing treatment for breast cancer: a randomized controlled study. European Journal of Cancer Care. 2009; 18(1): 69-77.
49. Thyme KE, Sundin EC, Wiberg B, Öster I, Åström S, Lindh J. Individual brief art therapy can be helpful for women with breast cancer: A randomized controlled clinical study. Palliative Supportive Care. 2009; 7(1): 87-95.
50. Collie K, Bottorff JL, Long BC. A narrative view of art therapy and art making by women with breast cancer. Journal of Health Psychology. 2006; 11(5): 761-75.
51. Boehm K, Cramer H, Staroszynski T, Ostermann T. Arts therapies for anxiety, depression, and quality of life in breast cancer patients: A systematic review and meta-analysis. Evidence-based Complementary and Alternative Medicine 2014; 2014.
52. Modugno N, Iaconelli S, Fiorilli M, Lena F, Kusch I, Mirabella G. Active theater as a complementary therapy for Parkinson's disease rehabilitation: A pilot study. The Scientific World Journal. 2010; 10: 2301-13.
53. Golub D. Symbolic expression in post-traumatic stress disorder: Vietnam combat veterans in art therapy. The Arts in Psychotherapy. 1985; 12(4): 285-96.
54. Chapman L, Morabito D, Knudson MM, Ladakakos C, Schreier H. The Effectiveness of Art Therapy Interventions in Reducing Post Traumatic Stress Disorder (PTSD) Symptoms in Pediatric Trauma Patients. Art Therapy. 2001; 18(2): 100-4.
55. Lyshak-Stelzer F, Singer P, Patricia SJ, Chemtob CM. Art Therapy for Adolescents with Posttraumatic Stress Disorder Symptoms: A Pilot Study. Art Therapy. 2007; 24(4): 163-9.
56. Gantt L, Tinnin LW. Support for a neurobiological view of trauma with implications for art therapy. Arts Psychother. 2009; 36(3): 148-53.
57. Lobban J. The invisible wound: Veterans' art therapy. Int J Art Ther Inscape. 2014; 19(1): 3-18.
58. Madden JR, Mowry P, Gao D, McGuire Cullen P, Foreman NK. Creative arts therapy improves quality of life for pediatric brain tumor patients receiving outpatient chemotherapy. J Pediatr Oncol Nurs. 2010; 27(3): 133-45.
59. Crawford MJ, Killaspy H, Barnes TR, Barrett B, Byford S, Clayton K, et al. Group art therapy as an adjunctive treatment for people with schizophrenia: a randomised controlled trial (MATISSE). Health Technology Assessment. 2012; 16(8): iii-iv, 1-76.
60. Richardson P, Jones K, Evans C, Stevens P, Rowe A. Exploratory RCT of art therapy as an adjunctive treatment in schizophrenia. Journal of Mental Health. 2007; 16(4): 483-91.
61. Ruddy R, Milnes D. Art therapy for schizophrenia or schizophrenia-like illnesses. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2005.
62. Freilich R, Shechtman Z. The contribution of art therapy to the social, emotional, and academic adjustment of children with learning disabilities. Arts Psychother. 2010; 37(2): 97-105.
63. Lazar A, Cornejo R, Edasis C, Piper AM, editors. Designing for the third hand: Empowering older adults with cognitive impairments through creating and sharing. 11th ACM SIGCHI Conference on Designing Interactive Systems, DIS 2016; Association for Computing Machinery, Inc; 2016.
64. Lavretsky H. Complementary and alternative medicine use for treatment and prevention of late-life mood and cognitive disorders. Aging Health. 2009; 5(1): 61-78.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

65. Waller D. Art therapy for children: How it leads to change. Clin Child Psychol Psychiatry. 2006; 11(2): 271-82.
66. Schouten KA, de Niet GJ, Knipscheer JW, Kleber RJ, Hutschemaekers GJM. The Effectiveness of Art Therapy in the Treatment of Traumatized Adults: A Systematic Review on Art Therapy and Trauma. Trauma Violence Abuse. 2015; 16(2): 220-8.
67. Buk A. The mirror neuron system and embodied simulation: Clinical implications for art therapists working with trauma survivors. Arts Psychother. 2009; 36(2): 61-74.
68. Tripp T. A Short Term Therapy Approach to Processing Trauma: Art Therapy and Bilateral Stimulation. Art Therapy. 2007; 24(4): 176-83.
69. Appleton V. Avenues of Hope: Art Therapy and the Resolution of Trauma. Art Therapy. 2001; 18(1): 6-13.
70. Eaton LG, Doherty KL, Widrick RM. A review of research and methods used to establish art therapy as an effective treatment method for traumatized children. Arts Psychother. 2007; 34(3): 256-62.
71. Italia S, Favara-Scacco C, Di Cataldo A, Russo G. Evaluation and art therapy treatment of the burnout syndrome in oncology units. Psycho-Oncology. 2008; 17(7): 676-80.
72. Chancellor B, Duncan A, Chatterjee A. Art therapy for Alzheimer's disease and other dementias. Journal of Alzheimer's Disease. 2014; 39(1): 1-11.
73. Cowl AL, Gaugler JE. Efficacy of Creative Arts Therapy in Treatment of Alzheimer’s Disease and Dementia: A Systematic Literature Review. Act Adapt Aging. 2014; 38(4): 281-330.
74. Beard RL. Art therapies and dementia care: A systematic review. Dementia. 2012; 11(5): 633-56.
75. Rusted J, Sheppard L, Waller D. A multi-centre randomized control group trial on the use of art therapy for older people with dementia. Group Analysis. 2006; 39(4): 517-36.
76. Stewart EG. Art therapy and neuroscience blend: Working with patients who have dementia. Art Therapy. 2004; 21(3): 148-55.
77. Talwar S. Accessing traumatic memory through art making: An art therapy trauma protocol (ATTP). Arts Psychother. 2007; 34(1): 22-35.
78. Gussak D. The effectiveness of art therapy in reducing depression in prison populations. Int J Offender Ther Comp Criminol. 2007; 51(4): 444-60.
79. Gussak D. Effects of art therapy with prison inmates: A follow-up study. Arts Psychother. 2006; 33(3): 188-98.
80. Gussak D. Art therapy with prison inmates: A pilot study. Arts Psychother. 2004; 31(4): 245-59.
81. Gussak D. The effects of art therapy on male and female inmates: Advancing the research base. Arts Psychother. 2009; 36(1): 5-12.
82. Rousseau C, Drapeau A, Lacroix L, Bagilishya D, Heusch N. Evaluation of a classroom program of creative expression workshops for refugee and immigrant children. J Child Psychol Psychiatry Allied Discip. 2005; 46(2): 180-5.
83. Kelley SJ. The use of art therapy with sexually abused children. J Psychosoc Nurs Ment Health Serv. 1984; 22(12): 12-8.
84. Pifalo T. Pulling out the thorns: Art therapy with sexually abused children and adolescents. Art Therapy. 2002; 19(1): 12-22.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

85. Lemmens GMD, Vervaeke M, Enzlin P, Bakelants E, Vanderschueren D, D'Hooghe T, et al. Coping with infertility: A body-mind group intervention programme for infertile couples. Hum Reprod. 2004; 19(8): 1917-23.
86. Martin N. Art therapy and autism: Overview and recommendations. Art Therapy. 2009; 26(4): 187-90.
87. Epp KM. Outcome-based evaluation of a social skills program using art therapy and group therapy for children on the autism spectrum. Child Schools. 2008; 30(1): 27-36.
88. Favara-Scacco C, Smirne G, Schilirò G, Di Cataldo A. Art therapy as support for children with leukemia during painful procedures. Med Pediatr Oncol. 2001; 36(4): 474-80.
89. Green BL, Wehling C, Talsky GJ. Group art therapy as an adjunct to treatment for chronic outpatients. Hosp Community Psychiatry. 1987; 38(9): 988-91.
90. Hamre HJ, Becker-Witt C, Glockmann A, Ziegler R, Willich SN, Kiene H. Anthroposophic therapies in chronic disease: The Anthroposophic Medicine Outcomes Study (AMOS). Eur J Med Res. 2004; 9(7): 351-60.
91. Boulton M, Boudioni M, Mossman J, Moynihan C, Leydon G, Ramirez A. Art therapy with adult bone marrow transplant patients in isolation: A pilot study. Psycho-Oncology. 2001; 10(2): 114-23.
92. Lewis DW, Middlebrook MT, Mehallick L, Rauch TM, Deline C, Thomas EF. Pediatric headaches: What do the children want? Headache: The Journal of Head and Face Pain. 1996; 36(4): 224-30.
93. Uttley L, Scope A, Stevenson M, Rawdin A, Taylor Buck E, Sutton A, et al. Systematic review and economic modelling of the clinical effectiveness and cost-effectiveness of art therapy among people with non-psychotic mental health disorders. Health Technology Assessment. 2015; 19(18).
94. Rosal ML. Comparative group art therapy research to evaluate changes in locus of control in behavior disordered children. Arts Psychother. 1993; 20(3): 231-41.
95. Van Lith T, Schofield MJ, Fenner P. Identifying the evidence-base for art-based practices and their potential benefit for mental health recovery: A critical review. Disabil Rehabil. 2013; 35(16): 1309-23.
96. Springham N, Findlay D, Woods A, Harris J. How can art therapy contribute to mentalization in borderline personality disorder? Int J Art Ther Inscape. 2012; 17(3): 115-29.
97. Du J, Tang X, Wu Y. The effects of research level and article type on the differences between citation metrics and F1000 recommendations. Journal of the Association for Information Science and Technology. 2016; 67(12): 3008-21.
98. Amini Farsani M, Jamali HR, Beikmohammadi M, Ghorbani BD, Soleimani L. Methodological orientations, academic citations, and scientific collaboration in applied linguistics: What do research synthesis and bibliometrics indicate? System. 2021; 100. Available at: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0346251X21001019.
99. Öster I, Svensk A-C, Magnusson E, Thyme Egberg K, Sjõdin M, Aström S, et al. Art therapy improves coping resources: a randomized, controlled study among women with breast cancer. Palliative & Supportive Care. 2006; 4(1): 57-64.
100. Monti DA, Peterson C, Kunkel EJS, Hauck WW, Pequignot E, Rhodes L, et al. A randomized, controlled trial of mindfulness-based art therapy (MBAT) for women with cancer. Psycho-Oncology: Journal of the Psychological, Social and Behavioral Dimensions of Cancer. 2006; 15(5): 363-73.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

101. Puig A, Lee SM, Goodwin L, Sherrard PA. The efficacy of creative arts therapies to enhance emotional expression, spirituality, and psychological well-being of newly diagnosed Stage I and Stage II breast cancer patients: A preliminary study. Arts Psychother. 2006; 33(3): 218-28.
102. Egberg Thyme K, Sundin EC, Wiberg B, Öster I, Åström S, Lindh J. Individual brief art therapy can be helpful for women with breast cancer: a randomized controlled clinical study. Palliative & Supportive Care. 2009; 7(1): 87-95.
103. Spiegel D, Malchiodi C, Backos A, Collie K. Art therapy for combat-related PTSD: Recommendations for research and practice. Art Therapy. 2006; 23(4): 157-64.
104. Kinney JM, Rentz CA. Observed well-being among individuals with dementia: Memories in the Making, an art program, versus other structured activity. American Journal of Alzheimer's Disease & Other Dementias. 2005; 20(4): 220-7.
105. Lusebrink VB. Art therapy and the brain: An attempt to understand the underlying processes of art expression in therapy. Art Therapy. 2004; 21(3): 125-35.
106. Marshall MJ, Hutchinson SA. A critique of research on the use of activities with persons with Alzheimer's disease: A systematic literature review. Journal of Advanced Nursing. 2001; 35(4): 488-96.
107. Sarid O, Huss E. Trauma and acute stress disorder: A comparison between cognitive behavioral intervention and art therapy. The Arts in Psychotherapy. 2010; 37(1): 8-12.
108. Avrahami D. Visual art therapy's unique contribution in the treatment of post-traumatic stress disorders. Journal of Trauma & Dissociation 2006; 6(4):5-38.
109. Cheng P, Xu L, Zhang J, Liu W, Zhu J. Role of Arts Therapy in Patients with Breast and Gynecological Cancers: A Systematic Review and Meta-Analysis. J Palliative Med. 2021; 24(3): 443-52.
110. Newland P, Bettencourt BA. Effectiveness of mindfulness-based art therapy for symptoms of anxiety, depression, and fatigue: A systematic review and meta-analysis. Complement Ther Clin Pract. 2020;41, 101246.
111. Yang Q, Shao Q, Xu Q, Shi H, Li L. Art Therapy Alleviates the Levels of Depression and Blood Glucose in Diabetic Patients: A Systematic Review and Meta-Analysis. Front Psychol. 2021;12. 639626.
112. Smeijsters H, Cleven G. The treatment of aggression using arts therapies in forensic psychiatry: Results of a qualitative inquiry. Arts Psychother. 2006; 33(1): 37-58.
113. Champieux R. PlumX. Journal of the Medical Library Association: JMLA. 2015; 103(1): 63.
114. Holmberg KJ. Altmetrics for information professionals: Past, present and future: Chandos Publishing; 2015.
115. Costas R, Zahedi Z, Wouters P. Do "altmetrics" correlate with citations? Extensive comparison of altmetric indicators with citations from a multidisciplinary perspective. Journal of the Association for Information Science and Technology. 2015; 66(10): 2003-19.
116. Torres-Salinas D, Robinson-García N, Gorraiz J. Filling the citation gap: measuring the multidimensional impact of the academic book at institutional level with PlumX. Scientometrics. 2017; 113(3): 1371-84.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]

117. Ram S, editor. Alternative Metrices for Assessing Research Impact PlumX Tool to Showcase Academic Profile of Himachal Pradesh University. 2018 5th International Symposium on Emerging Trends and Technologies in Libraries and Information Services (ETTLIS); 2018: IEEE.
118. Batooli Z, Ravandi SN, Bidgoli MS. Evaluation of Scientific Outputs of Kashan University of Medical Sciences in Scopus Citation Database based on Scopus, ResearchGate, and Mendeley Scientometric Measures. Electronic physician. 2016; 8(2):2048-56.
119. Batooli Z. The Relationship between Web of Science and ResearchGate Indicators of Iranian Researchers' Top Papers. Iranian Journal of Information Processing and Management. 2017; 33(1): 161-84. [In Persian]
120. Bar-Ilan J, Haustein S, Peters I, Priem J, Shema H, Terliesner J. Beyond citations: Scholars' visibility on the social Web. arXiv preprint arXiv: 12055611. 2012.
121. Moradi S, Alipour O. The Characteristic of 100 Top Altmetrics Articles. Scientometrics Research Journal. 2019; 5(2): 199-220. Available at: https://rsci.shahed.ac.ir/article_824_en.html [In Persian]
122. Ke Q, Ahn Y-Y, Sugimoto CR. A systematic identification and analysis of scientists on Twitter. PLoS ONE. 2017; 12(4): e0175368.
123. Nemati-Anaraki L, Aghajani-Koupaei H, Alibeyg M. The Impact of Iranian Pediatrics Articles based on Altmetric Method: 2010-2016. Journal of Health Administration. 2018; 20(70): 94-106. [In Persian]
124. Erfanmanesh MA. The Relationship between Altmetric Activity and Quality Indicators of the Library and Information Science Journals in Scopus. National Studies on Librarianship and Information Organization. 2018; 29(2): 7-26. [In Persian]

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-11]

[DOI: 10.22088/cjs.10.1.67]